

UNEŠIĆ

Stigli promatrači

Za vrijeme višednevnog boravka na drniškom području petočlana misija europskih promatrača običi će razrušena i napuštena sela te drniške izbjeglice smještene u hotelima od Šibenika do Makarske

UNEŠIĆ, 16. XI (Hina) — Petočlana misija europskih promatrača, članova humanitarne skupine zadužene za ljudska prava, nakon što je obišla područje Iloka i Slunja, od danas boravi na drniškom području. U Unešiću su ih predstavnici općine Drniš upoznali s patnjama i stradanjima Drnišana koji su gotovo dva mjeseca u izgnanstvu, a Drnišani i veći dio drniških sela pod okupacijom. Europski promatrači su upoznati i sa sadašnjim stanjem u gradu Drnišu u kojemu okupatorska vojska ne dopušta ulazak i gdje se i dalje nesmetano nastavlja pljačkanje imovine Drnišana te paljenje njihovih kuća gdje je više od 80 posto gospodarstva uništeno, tako da 3500 radnika neće imati kamo da se vrati.

Za višednevnog boravka na drniškom području europski promatrači, očekuje se, običi će i razrušena neokupirana sela kao i drniške prebjege, kojih je 16.000, a smješteni su u hotelima od Šibenika do Makarske. Pokušat će se uspostaviti i kontakt s kninskim korpusom kako bi se dobilo dopuštenje ulaska u Drniš i okupirana sela.

Inače, tijekom prošle noći i danas na drniškom području bilo je relativno mirno, izuzme li se rafalna paljba što je i noćas iz smjera Žitnića otvorena prema Pakovu Selu, a na koju hrvatske obrambene snage nisu odgovarale.

U VISU 21 RATNI BROD

VIS, 16. XI — Danas se u viškoj luci nalazi 21 brod agresorske ratne mornarice, i to osam pomoćnih i teretnih brodova, komandni brod »Vis« koji je stalno usidren u luci, te dva manja desantna broda, dok su ostalo topovnjačam, raketni i patrolni čamci. Razarač »Koper« (broj 32) koji je sinoć uplovio još je uvijek usidren u luci, dok je razarač »Pula« (broj 34) danas u 11 sati otplovio u pravcu Korčule i Lastova. M.P.

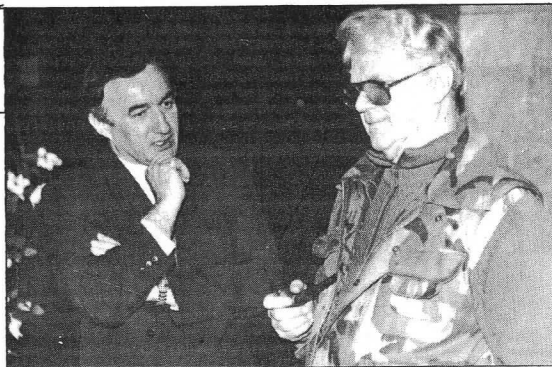

TUŠ-KOMENTAR
MOJMIIR MIHATOV
PRIMIRJE

SPORAZUM PREDSTAVNIKA KOMANDE VPO I HRVATSKE RATNE MORNARICE

PREKID VATRE

Zvonimir Puljić i admiral Sveto Letica u pauzi splitskih razgovora s predstavnicima komande VPO
Snimio: S. KAMARAN

Admiral Sveto Letica i general Nikola Mladenčić potpisali poslije višesatnih pregovora u Splitu sporazum o apsolutnom prekidu vatre od sinoć od 18 sati dok traju razgovori o deblokadi vojnih objekata JNA i jadranskih luka — Sporazum vrijedi za područje na kopnu od Ploča do Trogira, a na moru od Lastova do Lošinja

ZAPOVJEDNIK HRM ADMIRAL SVETO LETICA:

Nasumce su tukli sve po Splitu

»Tražio sam od generala Mladenčića da se prekine artiljerijska vatra na grad Split. Čekao sam odgovor koji nisam dobio gotovo pedeset minuta i onda sam donio odluku da svim raspoloživim sredstvima odgovorimo. Mislim da je naša vatra bila efikasna. To su oni najbolje osjetili«

Mi još ne znamo, kao što ni oni ne znaju, kako je došlo do havarije na tom njihovom patrolnom brodu. Ali, oni su zbog toga izvršili odmazdu. Najprije na Braču, prema selu Milini, a potom i na Šoliti, prema Gornjem Selu. Ja sam bio uvjeren da će oni, s obzirom na njihovo ponašanje, nešto učiniti po Splitu. I to se obistinilo.

U jučerašnjim ranim jutarnjim satima oni su se postrojili, kao što je to vidjelo i građanstvo, te počeli s artiljerijskom vatrom, ne birajući ciljeve. Nasumce su tukli sve ono što je bilo ispred njihovih topova.

Ja sam odgovorio s našim odgovorom na njihovu vatra. Tražio sam od generala Mladenčića da se prekine artiljerijska vatra na grad Split. Čekao sam odgovor koji nisam dobio gotovo pedeset minuta i onda sam donio odluku da svim raspoloživim sredstvima odgovorimo. I mislim

da je naša vatra bila efikasna. To su oni najbolje osjetili. Što se tiče onog velikog patrolnog broda koji, nažalost, nosi ime »Split«, koji je mjesec i više dana krstarilo po Bračkom, Splitskom i Šoljanskom kanalu, koji je više dojadio svakom građaninu Splita kao i ostali brodovi iz njegove borbene grupe, imam informaciju da on trenutno negdje u Korčulanskom kanalu tone. Meni je žao što nije potonuo ovdje. Ali, dobro je i ovo.

Još jedan njihov brod je oštećen, a jedan je u našim rukama. To je posljedica naših jučerašnjih djelovanja na širem splitskom području. Poručio bih gospodi iz te jugomornarice da na ovaj način više ne ispoljavaju svoju snagu, prijetnje i ostalo. Da ne ulaze više u ove kanale, unutrašnje, između otoka jer svako nasilno ulazanje znači će, s njihove strane, povredu dogovora o prekidu vatre. Prema tome zna se što će, onda, uslijediti s naše strane. A.Š.

SPLIT, 16. XI — General-major Nikola Mladenčić predstavnik komande Vojnomorske oblasti, te admiral Sveto Letica, u ime Hrvatske ratne mornarice, stavili su svoj potpis ispod teksta dogovora nakon višesatnog sastanka održanog u splitskom hotelu »Marjan«. Tekst spomenutog dogovora u cijelosti glasi:

1. Obje strane su složne da će za vrijeme razgovora na osnovi dogovora iz Haaga, Zagreba i Žitnića o deblokadi vojnih objekata JNA i jadranskih luka primijeniti apsolutni prekid vatre s početkom u 18 sati, danas 16. studenoga 1991. godine, u području na kopnu od Ploča do Trogira, a na moru na svim otocima na jugu od Lastova pa do Lošinja.

2. Obje strane su složne da će sve ostale točke o kojima se razgovaralo na današnjem sastanku biti predmetom razgovora i zaključenja dogovora prigodom sljedećeg sastanka u ponedjeljak, 18. studenoga 1991. godine.

Osim general-majora Mladenčića, odnosno admirala Letice današnjem su sastanku prisustvovali i Mario Bondioli, šef promatračke misije Europske zajednice za Dalmaciju sa suradnicima, dipl. inž. Zvonimir Puljić, predsjednik splitskoga Kriznog štaba, ispred hrvatske strane, te pukovnik Mirko Bjelanović i potpukovnik Mičo Popović, suradnici generala Mladenčića. Gospodin Davor Lasić prisustvao je sastanku u svojstvu oficira za vezu.

Nakon potpisivanja teksta dogovora dipl. inž. Zvonimir Puljić, je odgovarajući na upit vašeg izvještaja o »eventualnim nesporazumima između dviju strana koji su iskrnuli u tijeku današnjih razgovora« kazao »da je u samome tijeku razgovora bilo puno više prijedloga za sporazum«.

Medutim — nastavio je Puljić — kako se pregovaračke strane nisu mogle usuglasiti o toj materiji, onda je čitav sporazum sveden samo na jednu točku, koja govori o prekidu vatre na području nadležnosti jedne i druge strane.

Zar nije bilo govora o jučerašnjem napadu na Split? — To je bila jedna od točaka dnevnoga reda do koje nismo uspjeli stići. Prva točka bila je vezana uz jučer potpisani sporazum u zagrebačkom hotelu »I« o prekidu vatre koji bi trebao započeti danas u 18 sati. Stoga smo je, zbog urgencije da se i na ovoj razini postigne identičan dogovor, stavili kao prvu. Druga je točka dnevnoga reda bila jučerašnji napad na Split. Medutim, nismo do te točke stigli. Gospodin Bondioli, koji je vodio ovaj sastanak u ime promatračke misije Europske zajednice, žurio je da se zaključi sporazum o prekidu vatre kako bi jedna i druga strana imale vremena da svojim jedinicama naredi poštovanje takvog sporazuma.

General-major Nikola Mladenčić, upitan za komentar današnjih pregovora, kratko je odgovorio: — Dogovorili smo se o prekidu vatre, večeras u 18 sati.

Kako komentirate jučerašnji napad na Split? — Reći ću vam kad bude završen rat.

Prihvaćate li ovakve pregovore i hoće li se, što se vaše strane tiče, oni nastaviti? — Pregovori obavezno. Sve se ovo moglo rešiti s pregovorima. Bez otvaranja vatre i bez ljudskih žrtava. Malo upornosti, malo volje i sve se moglo mirno rešiti.

Koliko dugo živite u ovom gradu? — Ja sam u ovom gradu već skoro trinaest godina.

Kako ste osobno doživjeli jučerašnji dan, napad na Split? — Duša me bolela. Ja sam ovu Dalmaciju gradio dvadeset i pet godina. I mislim da nitko nema pravo da je ruši. E, sada, tko je donio odluku da je ruši ... Da se nisu dogodili ovi događaji koji jesu, Split bi ostao lijepi Split, nenačeta.

Nitko nema pravo da ruši Dalmaciju, kažete. No, ruši se i Zadar i Šibenik i Dubrovnik i Split ... — Treba obe strane pitati. Ne samo jednu ...

Govoreći o nastavku pregovora, čija je druga runda sazvana za ponedjeljak, admiral Sveto Letica je kazao: — Mi ćemo inzistirati, na narednim razgovorima, da se sve jadranske luke koje su blokirane moraju deblokirati. Inzistirat ćemo, nadalje, na konačnom povlačenju te jugomornarice iz ovoga dijela Jadranskog mora. Zahtijevat ćemo da izvuku i povuku svoje brodove iz unutrašnjih meduočasnih voda.

Ante ŠULJAK

Za napad na grad nije bilo povoda!

**KRIZNI ŠTAB I
 ZAPOVJEDNIŠTVO
 OBRANE GRADA**

Barbarskom napadu i razaranju Splita nije prethodila nikakva provokacija od strane hrvatskih snaga, štoviše, sve vojne na ovdašnjem području bile su, u skladu s naptukom Vlade Republike Hrvatske, uredno deblokirane, a i za trajanja napada hrvatska vojska nije posegnula za blokiranjem tih objekata. »Samo smo ih držali na oku«, rekoše nam jučer u Zapovjedništvu obrane grada komentirajući splitski ratni petak.

Da je neprijateljska jugomornarica birala samo civilne ciljeve, svjedoči i podatak da na strani hrvatskih oružanih snaga nema gubitaka ni u ljudstvu ni u tehnici. Štoviše, na te položaje nije ni otvorena vatra jer su ciljevi neprijateljske armade očito bili »strateški« objekti u staroj gradskoj jezgri i pučkom naselju Varoš, domovi stanovnika Splita...

Rane koje je Split zadobio za trajanja pomorske kanonade, ipak su veće nego se u prvi tren mislilo. Tako su, prema informacijama koje su otprilike poznate, dvije osobe poginule, dok ih je 11 ozlijeđeno, 18 stanova pretrpjelo je teška oštećenja, 9 automobila je izgorjelo, dva trajekta su na četa, a znatan broj objekata i institucija prilično je oštećen. Što se Solte tiče, tamo su oštećene dvije stambene zgrade u Gornjem Selu, a ozlijeđenih srećom nije bilo.

U splitskom Kriznom štabu, informirajući novinare o ratnim udarima koje je Split u petak preživio, upozoravaju na mogućnost da se ponajbolje preostale neeksplozirane granate. Zbog toga posebno apeliraju na građane da obrate pažnju na svaki sumnjiv predmet. Pritom mole roditelje, odgajatelje i nastavnike da najmlađe Splitske upute na moguću opasnost koja im prijete od neeksploziranih streljiva, pa očekuju od građana Splita da će svaki takav sumnjiv predmet prijaviti policiji, kako bi ekipe pirotehničara izašle na teren i neutralizirale tu latentnu opasnost za ljudske živote.

Iz Zapovjedništva obrane grada informiraju da je odgovor koji je jugomornarica primila iz obrambenih splitskih formacija bio dovoljan da se osjete prilično nesigurni u splitskom akvatoriju, pa trenutno na tom prostoru nema neprijateljskih brodova. Kako je poznato, veliki patrolni brod »Split« primio je pogodak, pa se zasnaje da se teško vuče prema svom odredištu, a njegov dvojnik »Kopar« za sobom ostavlja naftni trag, pa je očekivati da ih u ovim vodama nećemo vidjeti.

Što se procjene sigurnosne situacije tiče, protekla noć na kopnu, moru i u zraku bila je relativno mirna. Doduše, u pojedinim gradskim predjelima mir je narušen sporadičnom pucačinom neidentificiranih osoba, a čulo se i nekoliko detonacija. To je bila prilika da iz Kriznog štaba Splita pozovu građane koji imaju oružje da ga ne koriste nekontrolirano, nego da se, ako žele, prijave hrvatskoj vojsci ili pak da samo predaju svoje naoružanje, koje će se korisnije iskoristiti u sustavu obrane grada. Rečena procjena podrazumijeva da i dalje postoje stanovite opas-

Razaranju Splita nije prethodila nikakva provokacija s hrvatske strane, a sve vojne bile su deblokirane — Pažnja, neeksplozirane granate! — Sirene za uzbunu nisu zakasnile

Prizor iz Ivančičeve ulice — »strateški cilj« jugomornarice (F.K.)

nosti te pozivaju građane za poštovanje uputa i zapovijedi Kriznoga štaba i Zapovjedništva obrane grada, kako bi se izgrađeni obrambeni sustav usavršavao i bio što čvršći i neproboljiv.

Jedno od pitanja novinara na jučerašnjoj sjednici Kriznoga štaba bilo je ono o, kako građani kažu, zakasneloj objavi prvog signala opće opasnosti u petak u 6.40 sati. Naime, dobrih desetak minuta prije brodski topovi čuli su se u svim gradskim četvrtima. No kako nam je objašnjeno, te topovske kanonade bile su usmjerene prema Braču i Šolti. No kada je okupatorska mornarica osjetila da vojno i moralno gubi ciljevi svog oružja okrenula je prema Splitu i u tom trenutku su sirenama građani bili upozoreni na opasnost. Štoviše, od trenutka kada su iz Lore prema gradu upućeni prvi hici, bilo je to u 23.15 sata u četvrtak navečer. Centar za obavješćivanje je putem Hrvatskog radija — Radio-Splita i lokalne televizije uputio upozor-

enje građanima da se sa viših katova svojih zgrada spuste niže, kako bi bili sigurniji. A to je bila, kažu u Kriznom štabu, priprema građana za moguću opasnost. Stoga je uputno, kaže portparol Kriznoga štaba Danimir Matošić, slušati radio u takvim situacijama, jer se posredstvom toga medija može najbrže upozoravati građane.

Krizni štab i Zapovjedništvo obrane grada nastoje da grad živi što je moguće normalnije i u ovakvim teškim uvjetima, pa je između upućivanja 260 tisuća Splitsana u skloništa tijekom noći ili čekanja realne opasnosti izabrano drugo rješenje. No to je bilo jednostavno, jer je situacija iz minuta u minutu bila pod kontrolom i neprestanom stručnom analizom sigurnosnog stanja. Zato su Splitsčani jutro u skloništima podnijeli puno lakše nego relativno prospavane noći, kazao je Danimir Matošić.

S. GAZDE — R. MIKACIĆ

IZ OPĆINSKE KOMISIJE ZA PROCJENU I POPIS RATNE ŠTETE

Prijavite ratnu štetu

Iz općinske Komisije za procjenu i popis ratne štete pozivaju sve oštećene, pravne subjekte, društvene organizacije i fizičke osobe da što hitnije prijave štetu nastalu ratnim razaranja na svojim osnovnim sredstvima, nekretninama i materijalnim dobrima kako bi im se moglo pomoći.

Naime, potpredsjednik gradske vlade Jakov Sučević, inače predsjednik rečene Komisije, kaže kako je nužno što prije izaći na teren i obaviti inventarizaciju i snimanje nastalih šteta, kako bi Komisija utvrdila relevantne činjenice i učinila sve u svojoj nadležnosti kako bi naknadila štetu oštećenima. U interesu svih je da se oni kojima je razaranja nanijelo štete prijave Komisiji, u zgradu Skupštine, Balkanska 1, jer će tek nakon prijave timovi stručnjaka izaći na teren. A kako ide zima, valja čitav ovaj posao obaviti što skorije, jer uz ostalo razoreni su i domovi naših sugrađana.

S.G.

NA PODRUČJU SPLITA, SOLINA I KAŠTELA

Oko 16.000 izbjeglica

Prema evidencijama splitskog Centra za socijalni rad na području Splita, Solina i Kaštela nalazi se više od 16.000 izbjeglica iz ratom zahvaćenih područja širom Hrvatske. Do povećanja broja prognanika evidentiranih u ove tri općine kojih je prije desetak dana bilo nešto manje od 15.000 nije došlo zbog novog izbjegličkog vala, već zbog naknadnog prijavljivanja prognanika koji se već neko vrijeme nalaze u Splitu, Solinu i Kaštelima. Naime, velik se broj izbjeglica smjestio kod obitelji ili prijatelja, očekujući da će se ubrzo moći vratiti kućama, pa nisu ni vadili osobne izbjegličke kartone. Ali kako se vrijeme provedeno u izbjeglištvu produžavalo, prognanici su se javljali u Centar za socijalni rad radi dobivanja izbjegličkog statusa.

Većina izbjeglica u ove tri općine smještena je privatno kod obitelji ili prijatelja, njih blizu 11.000, dok je oko 5500 prognanika uočište našlo u hotelima, odmaralištima i drugim objektima. Međutim, kapaciteti za smještaj izbjeglica su već dani popunjeni, tako da se po hotelima ne može više nikoga smjestiti. U hotelu »Lav« nalazi se 1200 izbjeglica, u »Zagrebu« 1090, u »Marjanu« 670, u »Splitu« 669, u »Palaceu« 518, u »Centralu«, »Slaviji« i »Belevueu« 220. Nadalje u domu »Melioracije« 112, u Domu umirovljenika 100, u barakama Gospe od Otoka u Solinu 130, Splitu za samce »Radnika«-Benkovac 120, u splitskom Studentskom centru 44, te u Centru »Juraj Bončić« i Centru za odgoj na Brdima 270 štićenika Zaveda Vrljka.

N.B.

»Promet« pomaže »Autoprevozu«

»Promet« će pomoći sinjskom »Autoprevozu« kojemu su u ratnim sukobima oštećene garaže i prostori za popravak autobusa, odlučili su u upravi javnoga gradskog prijevoznika. Kako nas je informirao direktor »Prometa« Ivo Barić, mehaničari iz Sinja morali će od sutra popravljati autobuse »Autoprevoza« na jednom od kanala u radionicama splitskog prijevoznika.

Z.J.

PISMO JE IPAK STIGLO

»Nagrada«

Svi oni koji su ikad u životu pisali pisma iz vojske i oni koji su takva pisma primili, znaju koliko ona znače i pošiljatelju i primatelju. U neka davna vremena bila su to čežnjiva pisma djevojčaka, tople zahvale majci jer su paketi puni kolača stigli na vrijeme, drugarska pisma bratu uz obavezno zaokruženi preostali broj dana. Nekad je dan izlaska iz armije bio poznat i crvenim ubilježben u sve vojničke kalendare, a od njega su se odbijale nagrade, neiskorišteni dopusti i slične »olakotne« činjenice.

Armija je u međuvremenu postala neprijatelj svima, i onima izvan nje, i onima koji su se silom prilika u njoj zatekli, neprijatelj je i onima koji je služe, ali to je neka druga priča. Armija je napravila dramatično salto mortale, vukući sa sobom gradove, sela, djecu i žene, a mnogi dječaci koji su se u njoj našli — osobito dječaci Hrvati — pišu pisma koja možda nikad neće stići onima kojima su upućena.

Ipak, jedno pismo dječaka koji je u Prištini zarobljen sivomaslinastom unifor-

PUCNJI U PALAČU - PLJUSKA SVIJETU!

Prve granate kojima je neprijateljska mornarica zasula Split su namijenjene staroj gradskoj jezgri — prostoru upisanom u Uneskov register svjetske kulturne baštine, pa stoji ona kako je agresor tako upućenim projektilima zapravo objavio rat čitavom svijetu.

Riječju, pokazao je vlastitu bestijalnost i divljaštvo pucajući u spomeničko nasljeđe, ponos svakog čovjeka. A to što je prije više od mjesec dana splitska Skupština, strahujući upravu od ovakvog vandalizma, povijesnu jezgru proglasila — područjem izvan rata, očito agresorskoj srbočetničkoj vojsci ne znači ništa. Jer, na tom dragocjenom gradskom prostoru niti je bilo, niti ima i niti će biti ikakvog vojnog objekta, pa čak ni vojnika. Odbornici splitske Skupštine odluču-

jući da proglašaju jezgru područjem izvan rata, prema odredbama Međunarodne konvencije za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba (Haag 1954. godine), vjerovali su da je njezina vrijednost za čitav civilizirani svijet dostojna obrana, da nema takvih (ne)ljudi koji bi razarali tisuću i sedamsto godina povijesti jednoga grada. Međutim, pokazalo se da takvih ogradna nema u neprijatelja koji je bez zavora pucao po području proglašenom zonom izvan rata.

I stoga je istinita misao Danimira Matošića, portparola Kriznoga štaba Splita, koji je kazao da su granate namijenjene središtu grada izravno pogodile i srce svakog Splitsčina. Jer, svaka rupa na krovu u Getu ili Varošu, svaki fumar nama puno znači.

Zamračivanje - ozbiljnije!

Ocjena sigurnosne situacije na ovom području uzrok je što će Split i dalje biti zamračen, a u skladu s tom zapovijedi Kriznoga štaba, vrijede i sve ostale odluke vezane uz režim zamračivanja. Prema odluci Kriznoga štaba, na današnjoj sjednici procijenit će se da li će nastave u školama sutra biti.

Radno vrijeme trgovina i dalje bi trebalo biti od 7 do 16 sati, s time da iz Kriznoga štaba posebno upozoravaju trgovce da im radna obveza nalaže vratiti se na radno mjesto odmah poslije završetka opasnosti (što nije bio slučaj u mnogim trgovinama u petak poslije podne).

Split je nakon ratnog petka zamračivanje grada shvatio mnogo ozbiljnije nego ranije, ali nažalost, ni topovska paljba nekima nije bila dovoljna da u odluku primjene u cijelosti. Tako je Krizni štab informiran da je u petak noću svijetlila »Prometova« garaža, dački dom na Visokoj, restoran »Babilona« i stambena zgrada »Krstarica«. Kako se radi o nediscipliniranim građanima koji ponavljaju prekršaje, to će se njima ubuduće »pozabaviti« Policijska uprava iz Splita.

IZDAVANJE DOZVOLA ZA IZLAZAK IZ SPLITA VOJNIM OBVEZNICIMA

»Gastarbajteri« samo uz pasoš

**Radnici zaposleni u inozemstvu i pomorci na stranim brodovima dozvolu dobivaju odmah, uz pred-
očenje vize, odnosno matrikule**

Dozvola za izlazak izvan područja splitske općine koju svaki vojni obveznik mora imati i dalje je jedan od razloga smanjenog broja putovanja. U općinskom Sekretarijatu narodne obrane koji izdaje takve dozvole, nema velikih gužvi jer su svi oni na koje se to ograničenje odnosi već zapamtili kakvi iz razlozi mogu odvesti izvan Splita. To su, prema riječima *Dragoja Štajduhara* iz Sekretarijata za NO, poslovna putovanja, smrtni slučajevi ili zdravstveni razlozi i, naravno, svaki od njih s urednom i valjanom dokumentacijom.

U posljednje vrijeme veći je broj naših radnika u inozemstvu koji se raspituju o tome na koji način će se, ako dođu kući, moći vratiti natrag na

posao u neku evropsku zemlju. No za sve »gastarbajtere« s dozvolom boravka, baš kao i za pomorce koji navigiraju na brodovima pod stranom zastavom, dozvola za izlazak iz zemlje daje se na osnovi vize upisane u pasoš, odnosno matrikule u kojima točno piše da je naš građanin zaposlen u inozemstvu. Tu, kažu u Sekretarijatu, nema nikakvih smetnji ni čekanja i dozvole se izdaju odmah.

Inače, svi vojni obveznici, osim onih koji su zaposleni u inozemstvu, dužni su kod traženja dozvole za izlazak iz mjesta stalnog boravka, donijeti vojnu knjižicu, osobnu kartu, a dozvola im se izdaje za točno određeno vrijeme i mjesto.

R.M.

Pomoć za borce Drniša

Prof. *Ivan Bilić*, predsjednik splitskog odbora za pomoć Drnišu, i *Frane Kantić*, član istog odbora, posjetili su jučer položaje hrvatskih boraca na drniškom području. Tom su se prilikom susreli s pripadnicima čete koju čine Drnišani što žive u Zagrebu i rade, a sada su na pripadnicima kod Drniša i predali im pomoć koju je odbor prikupio za drniške borce.

Odbor za pomoć Drnišu osnovan je u Splitu prije dva mjeseca i do sada je imao više akcija prikupljanja raznih oblika pomoći drniškim borcima koje će se i ubuduće redovito voditi.

N.M.

SPLIČANI NA DOBROTORNOM KONCERTU U NJEMAČKOJ

Pjesmom za domovinu

Split-kvartet je za nastupa u njemačkom gradu Mönchengladbachu koncertiranjem namakao desetak tisuća DEM pomoći za Hrvatsku

Nizu hrvatskih umjetnika koji istinu o svojoj domovini prinosse i izvan njenih granica pridružili su se ovih dana i članovi Split-kvarteta nastupivši u njemačkom Mönchengladbachu na dobrotornom koncertu s kojeg je prihod išao u fond za pomoć hrvatskoj djeci (Benefizkonzert für die Kinder Kroatiens), za hranu, odjeću i lijekove. Članove kvarteta *Miroslava Ljubičića*, *Mirka Tripala*, *Milana Kravara* i *Jadran Barškovića*, koji već nekoliko godina djeluju u Splitu, a za nastupe u kojima prevladavaju duhovne crnačke te hrvatske pjesme (koje su, razumije se, pjevali i na koncertu u Njemačkoj), priprema maestro *Loris Voltolini*.

Koncert je održan u dupkom punoj Kaiser-Friedrich-Halle koja može primiti 1200 gledatelja i od njega je prikupljeno, kako navodi njemački list »Rheinische Post«, 10.000 njemačkih maraka za dječju hranu i lijekove koji će posebnim kamionima, posredstvom Caritas biti dopremljeni u Hrvatsku. Sam koncert je još jedna od brojnih akcija koje organizira i realizira dr. Atos Juraga, naš čovjek u Njemačkoj, stomatolog podrijetlom iz Hrvatske.

J. FIAMENGO

Slijeva nadesno: Mirko Tripalo, Miroslav Ljubičić, Jadran Baršković i Milan Kravar

Nastupio je na koncertu još jedan naš zemljak, skladatelj i dirigent *Silvio Foretić*, koji je inače profesor na Muzičkoj akademiji u Kölnu, te je za ovu prilikom ravnao orkestrom, sastavljenim od glazbenika koje je prikupio iz pet njemačkih orkestara. Tim je orkestrom dirigirao i maestro *Miro Dobrowolny*, još jedan naš zemljak, podrijetlom iz Zagreba. Na koncertu je sudjelovao i amaterski zbor pod ravnanjem *Hermann Grosse-Schwara*.

Sudeći po napisima iz njemačkih novina (već spomenuti »Rheinische Post«, posebna je pažnja posvećena splitskom kvartetu, pa se donosi i slika s pokusa »für Kroatiens-Benefizkonzert« te izvještaj s koncerta u kojem se već u naslovu spominje »quartettverein« iz Splita, a u ocjeni njihova nastupa »a capella« u tekstu stoje epiteti poput »sjajno«, »blistavo«, »školski točno«, »buran aplauz« (»sturmischen Applaus«) i slično.

Splitski umjetnici spremni su nastupati u dobrotvoljne svrhe i u svojoj domovini.

»Omladinski hotel« — u ovim su krevetima za koji dan trebali spavati daci

Prvo splitsko zbiljsko poratno jutro, ono nakon kiše granata što su se s mora sručile na naš grad, osvanulo je pod sumornim oblacima i onom pravom kišnom zavjesom — jesenskom. Zločine »pomoraca Apokalipse« što su »strateške ciljeve«, poput Varoša, uzeli na ubilačku liniju nišanskih sprava svojih topova, ona svakako nije mogla isprati, ali je zato donijela nove nevolje Splitsanima kojima su SMB-projekttili otvorili krovove i zidove kuća. Jer kako to već u životu biva, nesreća nikad ne dolazi sama. Ipak, priskočili su odmah prijatelji, znanci, ali i mnogi drugi ljudi koji jednostavno žele pomoći, pa obilazeći ranjeni grad dan poslije svugdje zatečemo radove na sanaciji u punom jeku. Ako se krpjenje krovova i zidova i prozora daskama i plastičnom folijom tako može nazvati. I zatečemo, nažalost, nove tragove razornih salvi »slavne« morske flote što je predvođenim zloglasnim »Splitom«, tako »hrabro djelovali« po njegovu gradu imenjaku.

U najstarijem objektu koji je pogoden — u crkvi Gospe od Pohođenja (iz petog stoljeća) u Spiritu — zatečemo župnika don *Marina Barišića* s mnoštvom mladih ljudi koji su u punom radnom zamahu. Kažu da su prikupili više od dva kilograma gelera, a u tijeku je čišćenje i pospremanje, krov je pokriven najlonskom folijom, sve mora biti spremno za popodnevo vjenčanje

koje će se u crkvi obaviti. Nedjeljna misa će se također normalno održati jer život teče dalje i tako će teći. Ova crkva je zadnji put rušena u vrijeme Turaka, a zadnji put renovirana prije 11 godina. Deset puta je poput Feniksa

Metalna rešetka aktivirala je granatu i spriječila veće razaranje zgrade lučkog terminala

SPLIČANI ZABORAV OD RATA TRAŽE U (ZABAVNIM) FILMOVIMA

Videokasete kao apaurini

Sudeći po ispražnjenim policama u videotekama, Spličani za smirenje i za zaborav ratnih opasnosti ne traže samo aparure, nego i filmove.

Videovrpce sa snimljenim filmovima postaju tako jedan od najtraženijih ratnih artikala, gotovo poput kruha, tjestenine, keksa i konzerva s hranom. Tako je primjerice u videoteci »Nessa« na Cankarevoj poljani. Jednoj od najvećih u gradu, koja ima više od 10 tisuća kasete i nekoliko tisuća članova, u petak posljednjepodne, nakon prestanka značne opasnosti, u samo dva sata došlo dvjestotinjak ljudi koji su u prosjeku uzimali po dvije kasete (premda je bilo onih ovisnika o filmu koji su uzimali i više od pet). Kako smo saznali od

Joška Rakušića iz »Nessa« najviše se iznajmljuju filmovi »Umrjeti mlad«, najnoviji hit s Juliom Roberts u glavnoj ulozi, te »Goli pištolj 2«. Svi članovi inače naglašavaju da ne žele ratne filmove, pa čak ni trilere (koji su uvijek bili najtraženiji) već isključivo komedije, akcijske filmove i crtiće za djecu.

Gužve su se nastavile i jučer ujutro, što su nam potvrdili i u drugim većim klubovima u Splitu, videoteci »Flash«, »B«, »Alf« i drugima.

Cijena jednodnevnog iznajmljivanja (koja vrijedi i za vikend) je inače različita od jedne do druge videoteke i kreće se od 20 do 35 dinara za običnu te 30 do 50 dinara za originalnu videokasetu.

U Kaštelima 4 tisuće prognanika

Broj prognanika smještenih na području općine Kaštela prešao je 4 tisuće, od čega ih je više od 70 posto u privatnom smještaju. Proizlazi da na svako drugo kaštelsko domaćinstvo dolazi jedan prognanik, što Općinskom odboru za pomoć prognanika počinje činiti ozbiljne teškoće u osiguravanju opskrbe, posebno u pogledu hrane. Zadržavajući izuzetnom angažmanu članova odbora, te velikoj iskazanoj solidarnosti iz svih krajeva, posebno Jugozapadne Bosne i zapadne Hercegovine, potrebe se ipak uspijevaju namiriti. Tako je i jučer, posredstvom splitskog Caritas, iz Tomislavgrada stigao kamion sa desetak tona hrane za prognanike u Kaštelima.

M.Jć.

ODMAZDE I PUKOG ZLOČINA

GRADSKJE RUBRIKE JOŠ JEDNOM OBIŠLI RANJENI GRAD

bište, izvan same zgrade, tako da je od detonacije popucalo dosta stakla, ali veće štete nije bilo. Tri čistačice koje su u tom trenutku bile u zgradi na vrijeme su se sklonile u sklonište. Nekoliko granata je palo u bližoj okolini muzeja, u park i u susjedna dvorišta.

Samo zahvaljujući našem tradicionalnom kašnjenju u građevinskim radovima, »Omladinski hotel« u Spinutu nije postao grobnicom mladosti. Zgrada je, naime, bila upravo kompletno renovirana i očekivala je svoje prve stanare, ali je umjesto njih dočekala dvije granate teškog kalibra s razarača »Split« koje će mnoge radove vratiti na početak. U pogodnim sobama 28 i 33 prava je pustoš. Od siline detonacije bočni zidovi su duboko ulubljeni, strop je »zgužvan« poput harmonike, ulazna vrata zajedno sa stakovima isčupana iz ležišta, smrvljena i odbačena daleko u hodnik. Sve je puno šrapnela, a šest

Mnoštvo mladih u punom radnom zamahu uređuje pogođenu crkvicu Gospe od Pohođenja na Spinutu — U Domu zdravlja stradale dvije ordinacije i previjalište — Sreća je što nikoga nije bilo u Omladinskom hotelu jer su tamo dvije teške granate napravile pravu pustoš

Crkvica Gospe od Pohođenja u Spinutu, koja datira još iz 5. stoljeća, ranjena je granatom, ali se kao Feniks uzdiže iz ruševina po deset put u svojoj dugoj povijesti

uništenih postelja nijemo svjedoči o vječnom snu što bi ga armijski strijelci tako hladno podarili dacima da su u njih slučajno legli.

Zbog strategije, taktike, odmazde ili, možda, pukog zločina — to, valjda, samo oni znaju. **Marinko Križan**, student strojarstva i dežurni u domu, zna, pak, samo to da je potpuno zbunjen i ispunjen nevjericom zbog onoga što se zbilo i da je **Kislić Marko**, dežurni one noći, napustio zgradu tek koju minutu prije početka »dejtvovanja«.

— Trebali ste ranije doći, sad smo već mnogo toga račistili i sredili

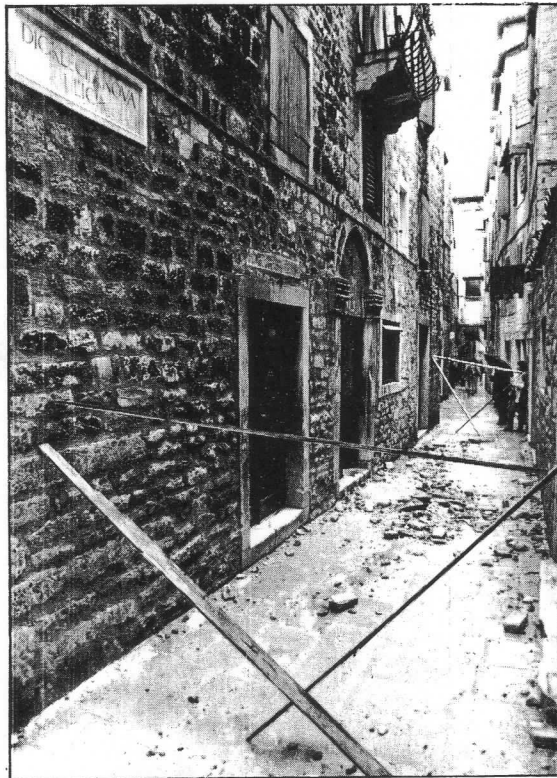
— dočekuje nas s dozom prijekora u glasu **Tonči Kocelčić**, disponent u »Transjugu«. Ta je firma, inače, smještena u zgradi novog lučkog terminala koja je očito bila na putanji većeg broja ispaljenih projektila, jer je pogođeno samoposluživanje u prizemlju, oštećene su prostorije Carinarnice, a stradao je i »Bartol Kašić« privezan neposredno iza Terminala.

Imali smo sreću u nesreći — objavljuje Kocelčić dok nam pokazuje tri oštećene kancelarije. Vidite, obje granate su pogodile čeličnu konstrukciju rešetki ispred prozora, pa je razorni udar

u unutrašnjosti bio znatno manji. Da nije bilo tako, siguran sam da bi šteta bila golema, jer sve je puno drva i plastike i da je izbio požar ...

Izlazeći iz zgrade Terminala gledamo put Katalinića brijega i prisjećamo se agresorske radio-poruke: »Ovdje Sava, gadajte svjetionik pomoraca!« Kako ponekad može iritirati (manje je vjerojatno boljeti), simbol onoga što si nekada bio i čime si se ponosio. I onda shvatiti da to više nisi. I zasramiti se. Valjda?

**E. VUJEVIĆ
M. ŠTRBAC
Snimili: S. KARAMAN
J. PONOŠ**

Dioklecijanova ulica kod Zlatnih vrata jučer je bila zatvorena

U PREKJUČERAŠNEM NAPADU IZGORJELO I DEVET AUTOMOBILA

Vlasnici šute i žale

Omražena nam jugovojka u svom je prvom pravom preključerašnjem napadu na Split pored ljudskih života, stanova i inih objekata u svoj ratni »harač« upisala i devet automobila kojima se više nitko neće služiti.

Zapaljeni su granatama ispaljenim s brodova, i to na parkiralištu kod starog Hajdukova placa, i ispod Kotečkova nebodera koji je bio jedna od meta. Jutros smo u Policijskoj upravi pokušali saznati tko su vlasnici bivših »renaulta«, »lada« i »golfova«, ali tamo nam kažu da ne znaju, jer se vlasnici nisu javili, pa su policijske ekipe za uvidjale koje su jučer obilazile grad i bilježile štete registrirale automobile kao samo dio uništenog. Pretpostaviti je da se vlasnici zapaljenih automobila nisu javili jednostavno zato što su svjesni toga da im gubitak ne može nitko nadoknaditi. Osiguravajuća društva naime, u svojim klauzulama nisu predviđjela rat, a vojska neće platiti — garant!

N.Bk. Parkiralište u Zrinsko-Frankopanskoj — ružno i tužno (M.B.)

POSLOVANJE TT - BANKE

DINARA IMA, NE I PLANOVA

Otvaranje šaltera Trgovačko-turističke banke u prostorijama »Doma omladine« očekuje se krajem tekuće godine, što bi omogućilo proširenje djelatnosti, a kao najvažnije, započelo bi se s izdavanjem tekućih računa.

U međuvremenu se nastavlja s kreditnim poslovanjem koji omogućuje i povećan fond sredstava banke koji trenutno iznosi oko 100 milijuna dinara. Najveću poteškoću stvara nedostatak isplativih projekata, prvenstveno od strane privatnih poduzeća, koje bi svojim zajmovima podržala i TT-banka. Dakako da je manjak proizvodnih planova razumljiv u ratnim uvjetima, što uvjetuje i smanjenje aktivnosti banke koja sredstava ima, ali ne i pravih novih partnera kojima bi se ona povjerala. Stoga se zavjomi uglavnom daju provjerenim firmama-osnivačima. Rukovodstvo banke obavlja i sve potrebne poslove na dobivanju prava za devizno poslovanje koje bi započelo naredne godine.

I.B.

TELEFONSKI AUTOMATI

Najtraženiji hitovi i horoskop

Prošlo je već tri mjeseca od kada su u Telekomunikacijskom centru splitskoga HPT-a započeli radom telefonski govorni automati. Usporedo s porastom broja automata (od prvotnih četiri njihov broj popeo se na deset) koji su potpuno stavljani u funkciju, raslo je i zanimanje građana za njihovo korištenje. Dok je u prvim danima uspjeh predstavljalo i tridesetak poziva dnevno za jedan automat, sada je taj broj i pet puta veći.

U splitskom HPT-u ističu kako mogu biti zadovoljni iskazanim interesom korisnika, budući da još uvijek nisu dovoljno propagirani. Daleko najviše poziva imaju telefonski automati s brojevima 9861 i 9846 (i po 150 poziva dnevno) na

kojima se mogu čuti glazbeni hitovi i horoskop. S druge strane, radnici ove službe najviše truda ulažu kod automata s nazivom Split danas (9827) gdje se mogu čuti raznovrsne aktualnosti.

Interes korisnika ovisi o temama koje su obrađene. Tako je oko sto građana dnevno slušalo riječi don Ivana Cvitanovića prigodom blagdana Dana mrtvih, a veliko zanimanje iskazano je i za priče dubrovačkih izvajgljica. Za nekoliko dana, kad automatski telefoni opet prorade, (trenutačno se u studiju obavljaju radovi) na ovom broju »vrtiti« će se isposviđci zarobljenika iz kineskih zatvora. Također, planira se poseban broj za automatsku sekretariju koja bi bilježila sve po-

hvale, primjedbe ili poruke građana koje bi se odnosile na ovu službu.

Broj poziva za ostale brojeve automata prije svega ovisi o vanjskim okolnostima. Tako je postojao izuzetan interes za tečajnu listu (9864) u vrijeme dok je tečaj njemačke marke jako oscilirao. Od kada se stečaj ustalio, poziva gotovo nije ni bilo.

Slično je i s »Jadrolinijim« brodskim vezama za Rijeku (9826) gdje su korisnici posebno veliko zanimanje iskazali u vrijeme dok su brodske veze bile jedine kojima se moglo otputovati iz Splita. Automat s domoljubnim pjesmama (9867) tek je nedavno postavljen pa se njegov učinak još ne može usporediti.

D.Dk.

REAGIRANJA

»UMJETNICI ILI PETOKOLONAŠI?« (2)

Gorki plakat Gorkog žuvele

Budući da je 2. studenoga 1991. godine na Osnivačkoj skupštini formirana splitska podružnica Zbora hrvatskih umjetnika pri Glavnom stožeru Hrvatske vojske, te s obzirom na činjenicu da splitska ART-garda djeluje pri Zboru hrvatskih umjetnika, Zapovjedništvo ZHUM-a odbija bilo koju vezu s projektima i akcijama koji prethodno nisu dogovoreni na Koordinacijskom odboru ZHUM-a Podružnice Split, sastavljenom od predstavnika umjetničkih grupacija u Splitu.

S obzirom na to, Podružnica ZHUM-a Split izjavljuje da nema nikakve veze s plakatom Gorkoga žuvele i aferom koju je izazvao. O svemu tome Koordinacijski odbor saznao je tek iz novina. ZAPOVEDNIŠTVO ZHUM-a PODRUŽNICA SPLIT